

ΣΤΕ 773/2017

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Γ'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 19 Μαΐου 2016, με την εξής σύνθεση: Αικ. Σακελλαροπούλου, Αντιπρόεδρος, Προεδρεύουσα, σε αναπλήρωση της Προέδρου του Τμήματος, που είχε κώλυμα, Γ. Τσιμέκας, Β. Αναγνωστοπούλου - Σαρρή, Σύμβουλοι, Ι. Παπαγιάννης, Ε. Μελισσαρίδης, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Ν. Βασιλόπουλος.

Για να δικάσει την από 10 Νοεμβρίου 2011 προσφυγή - αίτηση ακυρώσεως:

του , κατοίκου (.....), ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Ερνέστο Τσακαλία (Α.Μ. 26665), που τον διόρισε στο ακροατήριο,

κατά του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, ο οποίος παρέστη με τον Δημήτριο Κατωπόδη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την προσφυγή - αίτηση αυτή ο προσφεύγων - αιτών επιδιώκει α) να εξαφανισθεί η υπ' αριθμ. 1/15.3.2011 απόφαση του Πρωτοβαθμίου Ανακριτικού Συμβουλίου Αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος και β) να ακυρωθεί το από 10.8.2011 Προεδρικό Διάταγμα (Γ' 665/8.9.2011).

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Β. Αναγνωστοπούλου - Σαρρή.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του προσφεύγοντος - αιτούντος, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους προσφυγής - αιτήσεως ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η προσφυγή - αίτηση και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου

κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ á τ ο ν Ν ό μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση του υπό κρίση ενδίκου βοηθήματος καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (βλ. τα και .../2011 ειδικά έντυπα παραβόλου).

2. Επειδή, με το ένδικο αυτό βοήθημα ζητείται η ακύρωση: α) της 1/15.3.2011 αποφάσεως του Πρωτοβαθμίου Ανακριτικού Συμβουλίου Αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, με την οποία επιβλήθηκε στον αιτούντα - προσφεύγοντα, Πυραγό του Πυροσβεστικού Σώματος, η πειθαρχική ποινή της αποτάξεως, επειδή απουσίαζε αυθαιρέτως από την υπηρεσία από 8.11.2010, καθώς και η υποχρέωση καταβολής υπέρ του Δημοσίου αποζημιώσεως ίσης προς το γινόμενο του βασικού μισθού του βαθμού που κατείχε επί του αριθμού των υπολειπόμενων μηνών υποχρεωτικής παραμονής του στο Πυροσβεστικό Σώμα και β) του από 10.8.2011

προεδρικού διατάγματος (Γ' 665/8.9.2011), με το οποίο ο ως άνω αποτάχθηκε από τις τάξεις του Πυροσβεστικού Σώματος, συνέπεια της ως άνω πειθαρχικής αποφάσεως.

3. Επειδή, το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, κατά το μέρος που στρέφεται κατά της αποφάσεως του Πρωτοβαθμίου Ανακριτικού Συμβουλίου Αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, έχει το χαρακτήρα προσφυγής ουσίας, εφόσον το Πυροσβεστικό Σώμα αποτελεί πολιτική διοικητική Υπηρεσία του Κράτους και οι κατέχοντες σ' αυτό οργανικές θέσεις είναι μόνιμοι υπάλληλοι, απολαύοντες της κατά το άρθρο 103 παρ. 4 του Συντάγματος προστασίας και δυνάμενοι να απολυθούν μόνο κατόπιν αποφάσεως υπηρεσιακού συμβουλίου, η οποία υπόκειται σε προσφυγή ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Κατά το μέρος όμως που στρέφεται κατά του από 10.8.2011 Προεδρικού Διατάγματος, έχει το χαρακτήρα αιτήσεως ακυρώσεως, η οποία πρέπει να συνεκδικασθεί με την προαναφερθείσα προσφυγή (ΣΤΕ 2955/2015, 778/2015, 4655/2013, 2041/2013, 3646/2010 κ.ά.).

4. Επειδή, όπως έχει κριθεί, το εκ του άρθρου 45 παρ. 2 του π.δ. 18/1989 (Α' 8) απαράδεκτο, λόγω μη ασκήσεως της προβλεπόμενης στο νόμο ενδικοφανούς προσφυγής, αναφέρεται μόνο στις περιπτώσεις ασκήσεως αιτήσεως ακυρώσεως όχι δε και στην περίπτωση της προσφυγής ουσίας, η οποία ασκείται σύμφωνα με τα άρθρα 103 παρ. 4 του Συντάγματος και 41-44 του π.δ. 18/1989 (ΣΤΕ 2955/2015, 778/2015, 2911/2004, 2721/1992, 1897/1987, 2382/1982). Επομένως, το προσβαλλόμενο πρακτικό του Πρωτοβαθμίου Ανακριτικού Συμβουλίου Αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, με το οποίο επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα η πειθαρχική ποινή της αποτάξεως, καίτοι υπέκειτο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 37 του ν.δ/τος 343/1969 (Α' 238) και 30 του ν.δ/τος 935/1971 (Α' 149) σε συνδυασμό και με το άρθρο 63 του Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος (π.δ. 210/1992 Α' 99), σε αίτηση επανακρίσεως ενώπιον του Δευτεροβαθμίου Ανωτάτου Συμβουλίου του ίδιου Σώματος, η οποία συνιστά ενδικοφανή προσφυγή, παραδεκτώς προσβάλλεται με την κρινόμενη προσφυγή, η οποία πρέπει να εξετασθεί, περαιτέρω, κατ' ουσία.

5. Επειδή, στο άρθρο 22 παρ. 4 εδ. α' του Συντάγματος προβλέπεται ότι «Οποιαδήποτε μορφή αναγκαστικής εργασίας απαγορεύεται», στο δε άρθρο 5 παρ. 1 αυτού ότι «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη».

6. Επειδή, στα άρθρα 1 και 3 του ν. 3511/2006 «Αναδιάρθρωση του Πυροσβεστικού Σώματος» (Α' 258), όπως ίσχυαν πριν να αντικατασταθούν με τα άρθρα 63 και 65 αντίστοιχα του ν. 4249/2014 (Α' 73), ορίζεται ότι: «1. Το Πυροσβεστικό Σώμα (Π.Σ.) είναι Σώμα Ασφαλείας, υπάγεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, και έχει ως αποστολή: α. Την ασφάλεια και προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και του Κράτους, του φυσικού περιβάλλοντος και ιδίως του δασικού πλούτου της Χώρας από τους κινδύνους των πυρκαγιών, θεομηνιών και άλλων καταστροφών. β. Την ευθύνη και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της καταστολής των πάσης φύσεως πυρκαγιών και την παροχή κάθε είδους δυνατής συνδρομής για τη διάσωση των ατόμων και υλικών αγαθών, που απειλούνται από αυτές..... 2. Το Πυροσβεστικό Σώμα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, συμμετέχει στην αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης, που ανακύπτει σε περίοδο ειρήνης ή πολέμου και σε συνεργασία με τις συναρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες, συμβάλλει στην

εξασφάλιση της πολιτικής προστασίας και της πολιτικής άμυνας της Χώρας» (άρθρο 1) και ότι: «1. Το Πυροσβεστικό Σώμα αποτελεί πολιτική διοικητική Υπηρεσία του Κράτους (ήδη με τα άρθρα 63 και 65 του ν. 4249/2014 χαρακτηρίζεται ως «ιδιαιτερο Σώμα Ασφαλείας»), διέπεται από ιδιαίτερους γι' αυτό οργανικούς νόμους και κανονισμούς και για την εκτέλεση της αποστολής του εφοδιάζεται με τα αναγκαία μέσα και εξοπλισμό. 2. Το πυροσβεστικό προσωπικό είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι, έχει ιδιαίτερη ιεραρχία, αντίστοιχη της στρατιωτικής, και δικούς του κανόνες πειθαρχίας, εφοδιάζεται με ειδικό δελτίο ταυτότητας και φέρει στολή.... Το πυροσβεστικό προσωπικό κατά την άσκηση των προανακριτικών του καθηκόντων φέρει κατάλληλο οπλισμό. 3. Όλες οι Υπηρεσίες του Πυροσβεστικού Σώματος και το πυροσβεστικό προσωπικό του τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την εκπλήρωση της αποστολής τους. Για το σκοπό αυτόν οι Υπηρεσίες λειτουργούν σε 24ωρη βάση όλες τις ημέρες του έτους και το πυροσβεστικό προσωπικό θεωρείται ότι βρίσκεται σε διατεταγμένη υπηρεσία σε κάθε περίπτωση, που καθίσταται αναγκαία η επέμβαση του» (άρθρο 3).

7. Επειδή, με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 8 του ν. 683/1977 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων οργανικών Νόμων Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως» (Α' 247) θεσπίζεται η υποχρεωτική παραμονή στην υπηρεσία των στελεχών του Πυροσβεστικού Σώματος για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, σε ορισμένες καθοριζόμενες στα άρθρα αυτά περιπτώσεις. Ειδικότερα, στο άρθρο 1 ορίζεται ότι: «Οι από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος εισαγόμενοι εις το Τμήμα Αξιωματικών της Πυροσβεστικής Σχολής και αποφοιτώντες υπέχουν υποχρέωσιν δεκαετούς παραμονής εις το Σώμα μετά την ονομασίαν των εις Αξιωματικούς», στο δε άρθρο 5 ότι: «Οι εκ του προσωπικού των Σωμάτων Χωροφυλακής, Αστυνομίας Πόλεων και Πυροσβεστικού εκπαιδευόμενοι από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος εις την ημεδαπήν, μερίμνη ή δαπάναις του Δημοσίου, εις Σχολάς ή Ιδρύματα και λαμβάνοντες πτυχίον ή τίτλον ειδικότητος, δια των οποίων δύνανται να ασκήσουν αντίστοιχον επάγγελμα, υποχρεούνται να παραμείνουν εις το Σώμα, μετά την λήξιν της εκπαίδευσέως των, επί χρόνον 4πλάσιον του συνολικού χρόνου εκπαίδευσέως των, εις ουδεμίαν δε περίπτωσιν ελάσσονα των 5 ετών». Περαιτέρω, στο άρθρο 9 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «Το σύνολον της υποχρεώσεως παραμονής εις τα Σώματα Ασφαλείας δεν δύναται, καθ' οιονδήποτε τρόπον, να υπερβή τα 25 έτη» και στην παράγραφο 1 του άρθρου 10 ότι: «Παραίτησις παντός των εις τα άρθρ. 1-8 του παρόντος Νόμου, ως και εις το άρθρ. 5 παρ. 1 του Ν.Δ. 1348/1973 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των "περί Σχολών Αξιωματικών Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων διατάξεων" αναφερομένων μη εκπληρώσαντος τας υπό των άρθρων τούτων επιβαλλομένας υποχρεώσεις παραμονής εις το Σώμα δεν γίνεται αποδεκτή. Εάν τις εξ αυτών εξέλθη της Υπηρεσίας λόγω αποπομπής υπαιτιότητι του κατόπιν πειθαρχικού παραπτώματος πραχθέντος επί σκοπώ απαλλαγής του εκ των κατά τον παρόντα Νόμον υποχρεώσεών του, υποχρεούται εις την καταβολήν υπέρ του Δημοσίου αποζημιώσεως ίσης προς το γινόμενον του βασικού μισθού του κατεχομένου βαθμού επί τον αριθμόν των υπολειπομένων μηνών υποχρεώσεως παραμονής εις το Σώμα. Περί της υπαιτιότητος του αποπεμφθέντος αποφαίνεται το εκδικάζον την κυρίαν υπόθεσιν Ανακριτικόν Συμβούλιον, προς το οποίον τίθεται ειδικόν ερώτημα υπό του συγκαλούντος τούτο». Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του ως άνω ν. 683/1977, «δια της θεσπίσεως των ως άνω [άρθρ. 1-9] υποχρεώσεων συμπληρούται εν μέχρι σήμερον κενόν των υφισταμένων οργανικών διατάξεων και ούτως η Υπηρεσία θα δύναται να αξιοποιή αναλόγως τους εκπαιδευθέντας ή μετεκπαιδευθέντας επί ωρισμένον χρόνον και να εκπληρωθεί ως εκ τούτου ο σκοπός δι' ον πραγματοποιείται η εκάστοτε εκπαίδευσις ή μετεκπαίδευσις, πράγμα όπερ δεν

δύναται μέχρι σήμερα να συμβή, εφ' όσον παρέχεται η ευχέρεια εις τους εκπαιδευόμενους την επομένην της εκπαίδευσώς των να απέρχονται της υπηρεσίας άνευ συνεπειών τινών και να εκμεταλλεύονται τας κτηθείσας δια της εκπαίδευσως γνώσεις των εκτός ταύτης. Δια του άρθρου 10 προβλέπονται συνέπειαι εν περιπτώσει μη εκπληρώσεως των ανειλημμένων κατά τα ανωτέρω λόγω εκπαίδευσως ή μετεκπαίδευσως υποχρεώσεων, συνιστάμεναι κατά βάσιν εις την καταβολήν προς το Δημόσιον χρηματικής αποζημιώσεως αναλόγου προς τον υπολειπόμενον χρόνον παραμονής και τον βασικόν μισθόν του κατεχομένου βαθμού».

8. Επειδή, εξάλλου, με το άρθρο 25 του ν. 2800/2000 «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις» (Α' 41), συνεστήθη στο Πυροσβεστικό Σώμα, ύστερα από την ανάληψη της ευθύνης και του επιχειρησιακού σχεδιασμού της κατάσβεσης των δασικών πυρκαγιών από αυτό, Υπηρεσία Εναερίων Μέσων με αποστολή την από αέρος υποστήριξη και ενίσχυση των Υπηρεσιών του, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, ορίσθηκε δε στις παρ. 6 και 10 του άρθρου αυτού, όπως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο, η μεν πρώτη μετά την αντικατάσταση του πρώτου εδαφίου με την παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3103/2003 (Α' 23), η δε δεύτερη μετά την τροποποίησή της με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, ότι: «Η Υπηρεσία Εναερίων Μέσων στελεχώνεται από μόνιμο πυροσβεστικό προσωπικό, το οποίο διακρίνεται σε ιπτάμενο, τεχνικό και γενικών υπηρεσιών. . . . » και ότι: «Οι εκπαιδευόμενοι ή μετεκπαιδευόμενοι ως χειριστές ή τεχνίτες εναερίων μέσων, με μέριμνα και δαπάνες του Δημοσίου, υποχρεούνται να υπηρετήσουν στο Σώμα επί δέκα (10) έτη, μετά τη λήξη της εκπαίδευσης στον οποίο προστίθεται χρόνος διπλάσιος του χρόνου μετεκπαίδευσής τους».

9. Επειδή, από τον συνδυασμό των ως άνω διατάξεων συνάγεται ότι η ελευθερία αναπτύξεως της προσωπικότητας του ατόμου, στην οποία περιλαμβάνεται ως αναγκαίο στοιχείο διαμορφώσεώς της και η ελευθερία επιλογής και ασκήσεως επαγγέλματος, κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα και υπέρ των προσώπων που τελούν σε καθεστώς ειδικής σχέσεως εξουσιάσεως προς το Κράτος, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι υπηρετούντες στα σώματα ασφαλείας, οι οποίοι για την εκπλήρωση της αποστολής τους έχουν ιδιαίτερη ιεραρχία αντίστοιχη της στρατιωτικής, με αυστηρή λειτουργία, βασισμένη στην απαρέγκλιτη τήρηση των κανόνων της πειθαρχίας και της υπακοής των κατωτέρων προς τους ανωτέρους τους. Η ειδική όμως αυτή σχέση εξουσιάσεως των υπηρετούντων στα σώματα ασφαλείας, μεταξύ των οποίων και οι μόνιμοι αξιωματικοί του Πυροσβεστικού Σώματος, προς το κράτος συνεπάγεται και αυξημένες υπηρεσιακές και εξωυπηρεσιακές υποχρεώσεις και καθιστά συνταγματικά επιτρεπτούς ορισμένους ειδικούς περιορισμούς των ατομικών δικαιωμάτων τους, όπως του δικαιώματος ελεύθερης αναπτύξεως της προσωπικότητας και επαγγελματικής ελευθερίας (σχετικές οι διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 2, 29 παρ 3, 56 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος). Ειδικότερα, τα στελέχη των σωμάτων ασφαλείας, κατά την άσκηση των ατομικών τους δικαιωμάτων, υπόκεινται, πέραν των γενικών περιορισμών που επιβάλλει ο νόμος, και σε ειδικότερους πρόσθετους περιορισμούς που δικαιολογούνται από τη φύση της σχέσεώς τους με το κράτος και τις απορρέουσες από τη σχέση αυτή υποχρεώσεις, οι οποίοι, πάντως, ελέγχονται με βάση την αρχή της αναλογικότητας (πρβλ. ΣτΕ 2192-6/2014 Ολομ. ΣτΕ σκ. 10, 1571/2010, ΣτΕ 888/2008 7μ., 1680/2007, 1560/2005, 573/2005, 251/2001, 1802/1986 κ.ά.).

10. Επειδή, με την προεκτεθείσα διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 25 του ν. 2800/2000, που αποτελεί ειδικότερη ρύθμιση έναντι της διατάξεως του άρθρου 5 του

ν. 683/1977, ως προς τη χρονική διάρκεια της υποχρεωτικής παραμονής στην υπηρεσία των αποφοιτώντων από τη Σχολή Επαγγελματιών Χειριστών Αεροσκαφών της Ολυμπιακής Αεροπορίας μονίμων αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, ο νομοθέτης επεδίωξε θεμιτώς να εξασφαλισθεί η στελέχωση του Σώματος από ικανούς και έμπειρους αξιωματικούς, οι οποίοι έλαβαν, με μέριμνα και δαπάνες του Δημοσίου, εξειδικευμένη εκπαίδευση από την ανωτέρω Σχολή. Η υποχρέωση αυτή αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση υπέρτερου δημόσιου σκοπού, ο οποίος ανάγεται στην οργάνωση, τον προγραμματισμό και εν τέλει στην εξασφάλιση της διαρκούς ετοιμότητας του Πυροσβεστικού Σώματος για την εκπλήρωση της αποστολής του, η οποία πλήττεται σε περίπτωση που τα στελέχη αυτά, αφού εκπαιδευθούν, μετά και από προγραμματισμό των αναγκών του Πυροσβεστικού Σώματος σε στελεχιακό δυναμικό, αποχωρούν προώρως από την υπηρεσία. Εξάλλου, οι εκπαιδευόμενοι αξιωματικοί κατά τη διάρκεια της φοιτήσεώς τους, η οποία είναι δωρεάν, λαμβάνουν πλήρεις αποδοχές και απολαμβάνουν παροχές κοινωνικής ασφάλισης. Υπό τα δεδομένα αυτά, το συγκεκριμένο μέτρο, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, ενόψει και της διάρκειας της υποχρεωτικής παραμονής στην υπηρεσία, η οποία περιορίσθηκε σε δέκα έτη, έναντι 18 που ίσχυε προηγουμένως, είναι εύλογο, δεν συνιστά υπέρμετρο περιορισμό ως προς την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του οικειοθελώς υπαχθέντος στο ειδικό εξουσιαστικό καθεστώς του Πυροσβεστικού Σώματος και δεν θίγει το δικαίωμα του υπηρετούντος προς εργασία, καθώς, πάντως, είναι γνωστό εκ των προτέρων στον κάθε ενδιαφερόμενο. Συνεπώς, η ως άνω διάταξη του άρθρου 25 παρ. 10 του ν. 2800/2000 δεν είναι αντίθετη προς τα άρθρα 5 παρ. 1 και 22 παρ. 4 εδ. α του Συντάγματος. Ήδη, άλλωστε, κατά το χρόνο θεσπίσεως του Συντάγματος, ο συνταγματικός νομοθέτης τελούσε εν γνώσει της ως άνω υποχρεώσεως και δεν εναντιώθηκε σ' αυτήν, αλλά την κατέστησε περιεχόμενο της διατάξεως του άρθρου 56 παρ. 4, σύμφωνα με την οποία «4. Πολιτικοί υπάλληλοι και στρατιωτικοί εν γένει που έχουν κατά το νόμο αναλάβει υποχρέωση να παραμείνουν στην υπηρεσία για ορισμένο χρόνο, δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές όσο χρόνο διαρκεί η υποχρέωσή τους» (πρβλ. ΣτΕ 1571/2010 7μ.). Εξάλλου, με τη γενική διάταξη του άρθρου 6 του ν. 1339/1983 (Α' 35), δόθηκε η δυνατότητα, μεταξύ άλλων, και στα στελέχη του Πυροσβεστικού Σώματος να ζητήσουν την απόλυσή τους και πριν από τη λήξη του χρόνου της υποχρεωτικής παραμονής στο Σώμα, είτε λόγω της αρχικής κατατάξεώς τους είτε λόγω εκπαιδευσεώς τους με δαπάνες του Δημοσίου, εάν η παραμονή τους στην Υπηρεσία αποβαίνει ιδιαίτερα επαχθής για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία σε άλλους τομείς ή παρακωλύει την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, εφόσον όμως έχουν διανύσει τα 2/3 του χρόνου της υποχρεωτικής υπηρεσίας και υπό τον όρο ότι θα καταβάλουν στο Δημόσιο την αποζημίωση που προβλέπεται από το άρθρο 10 του ν. 683/1977.

11. Επειδή, στο άρθρο 4 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) ορίζεται ότι «Ουδείς δύναται να υποχρεωθεί εις αναγκαστικήν ή υποχρεωτικήν εργασίαν». Κατά την έννοια που έχει αποδοθεί στη διάταξη αυτή από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Δ.Δ.Α.), ο όρος αναγκαστική εργασία αναφέρεται στην επιβολή ενός σωματικού ή ψυχικού εξαναγκασμού, ο δε όρος υποχρεωτική εργασία μπορεί να αφορά οποιαδήποτε νομική υποχρέωση. Κατά το Δικαστήριο, η υποχρεωτική εργασία αναφέρεται σε εργασία «η οποία απαιτείται..... υπό την απειλή οποιαδήποτε ποινής» και είναι αντίθετη προς τη θέληση του ενδιαφερομένου, για την οποία ο τελευταίος «δεν προσφέρθηκε οικειοθελώς» (ΕΔΔΑ απόφαση της 4.6.2015 ... κατά ..., σκέψη 79, απόφαση της 23.11.1983 ...κατά ..., σκέψη 34). Το Δικαστήριο έχει κρίνει, ελέγχοντας τη

συμφωνία με το ανωτέρω άρθρο 4 παρ. 2 της διατάξεως του άρθρου 64 του ν.δ/τος 1400/1973, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3257/2004, ότι η προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή υποχρέωση των αξιωματικών που έχουν αποφοιτήσει από τα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τη Στρατιωτική Σχολή Αξιωματικών Σωμάτων να παραμείνουν στις Ένοπλες Δυνάμεις για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μετά την εκπαίδευσή τους, είναι ομοούσια με την αποστολή τους, ότι ο υπολογισμός της διάρκειας της δεσμεύσεως των αξιωματικών που έχουν λάβει τη συγκεκριμένη εκπαίδευση χάρις στη μέριμνα του στρατού και ο τρόπος λήξεως της δεσμεύσεως αυτής εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών και ότι η μέριμνα του κράτους να αποδώσει η επένδυσή του για την εκπαίδευση των αξιωματικών και να διασφαλίσει επαρκή στελέχωση για μια κατάλληλη περίοδο σε σχέση με τις ανάγκες του δικαιολογεί την απαγόρευση αποχωρήσεως από το στράτευμα για ορισμένο χρονικό διάστημα, αλλά και την επιβολή καταβολής αποζημιώσεως, με εξαγορά των υπολειπομένων ετών υπηρεσίας, η οποία θα καλύπτει τα έξοδα διατροφής/διαμονής και φοιτήσεως τα οποία είχε αναλάβει το Δημόσιο κατά τα χρόνια της φοιτήσεως, ενώ συγχρόνως του χορηγούσε μισθό και προνόμια κοινωνικής ασφαλίσεως, ως εκ τούτου δε η ίδια η αρχή της εξαγοράς των υπολειπομένων ετών υπηρεσίας δεν εγείρει κατ' αρχάς, πρόβλημα σε σχέση με την αρχή της αναλογικότητας. (πρβλ. σκέψη 94 και 100 της ως άνω από 4.6.2015 αποφάσεως ... κατά ...).

12. Επειδή, προβλέψεις για την απαγόρευση της αναγκαστικής εργασίας περιέχει και ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 1426/1984 (Α' 32). Στο άρθρο 1 του Μέρους II του νόμου αυτού ορίζονται τα εξής: «Για εξασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος για εργασία τα Συμβαλλόμενα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση: 1. . . . 2. Να προστατεύουν με αποτελεσματικό τρόπο το δικαίωμα του εργαζόμενου να κερδίζει τη ζωή του με εργασία που αναλαμβάνει ελεύθερα. 3. . . .». Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης στα διάφορα πορίσματά της για την Ελλάδα (βλ. πορίσματα XVII-1 του έτους 2004, XVIII-1 του έτους 2006 και XX-I του έτους 2012) έχει κρίνει, ως προς την εφαρμογή της διατάξεως αυτής προκειμένου για τους επαγγελματίες των ενόπλων δυνάμεων, ότι η πρόβλεψη με το ν. 3257/2004 υποχρεωτικής παραμονής τους στο στράτευμα, όταν έχουν λάβει στρατιωτική εκπαίδευση πανεπιστημιακού επιπέδου ή εκπαίδευση στο εξωτερικό, για χρονικό διάστημα 10 ετών, είναι σύμφωνη με το ως άνω άρθρο, καθώς η διάρκεια υποχρεωτικής παραμονής που προβλέπεται από το νόμο αυτό δεν είναι υπερβολική. Ειδικότερα, στο πόρισμα του έτους 2012 έκρινε ότι κάθε ελάχιστη διάρκεια υποχρεωτικής παραμονής στο στράτευμα πρέπει να είναι εύλογη, ότι όταν μια ελάχιστη διάρκεια θητείας παρατείνεται λόγω σπουδών ή εκπαίδευσης που έλαβε ο ενδιαφερόμενος, η διάρκεια αυτή πρέπει να είναι ανάλογη προς τις σπουδές ή την εκπαίδευση και ότι όλα τα έξοδα και οι δαπάνες του Δημοσίου πρέπει να καταβληθούν, σε περίπτωση πρόωρης αποχώρησης από την υπηρεσία, τα δε οφειλόμενα ποσά πρέπει επίσης να είναι ανάλογα (βλ. και υπόθεση κατά σκ. 45-49).

13. Επειδή, τα εκτεθέντα στις προηγούμενες σκέψεις ισχύουν και ως προς τους υπηρετούντες στα Σώματα Ασφαλείας, μεταξύ των οποίων και οι αξιωματικοί του Πυροσβεστικού Σώματος, λόγω των παρόμοιων συνθηκών υπό τις οποίες τελούν τα στελέχη αυτά με εκείνες των υπηρετούντων στις ένοπλες δυνάμεις και, συνεπώς, η ρύθμιση περί υποχρεωτικής δεκαετούς παραμονής τους στο Πυροσβεστικό Σώμα μετά τη λήξη της εκπαίδευσέως τους ως επαγγελματιών χειριστών αεροπλάνων ή ελικοπτήρων και περί καταβολής αποζημιώσεως για την πρόωρη αποχώρησή τους δεν

αντίκειται στα άρθρα 1 παρ. 2 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και 4 παρ. 2 της Ε.Σ.Δ.Α.

14. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο προσφεύγων κατετάγη στο Πυροσβεστικό Σώμα, στις 28.2.1991, ως πυροσβέστης γενικών καθηκόντων, προήχθη στο βαθμό του πυροσβέστη στις 28.6.1991 και μονιμοποιήθηκε στις 28.6.1993. Στις 15.9.1997 εισήλθε στη Σχολή Δοκίμων Ανθυποπυραγών της Πυροσβεστικής Ακαδημίας από όπου αποφοίτησε τον Ιούνιο του 2000, εν συνεχεία δε προήχθη στο βαθμό του Ανθυποπυραγού γενικών υπηρεσιών με το από 3.8.2000 προεδρικό διάταγμα (Γ' 255/5.9.2000). Τα έτη 2001 και 2004 ο προσφεύγων συμμετείχε επιτυχώς σε δύο διαγωνισμούς για την πλήρωση θέσεων ιπτάμενου προσωπικού της Υπηρεσίας Εναερίων Μέσων του Πυροσβεστικού Σώματος, στην κατηγορία του χειριστή αεροπλάνων και του χειριστή ελικοπτέρων αντίστοιχα (βλ. τις 51836 Φ.201.32/19.0.2001 και 4998 Φ.201.32/2.1.2004 αποφάσεις του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως), για το λόγο δε αυτό, εστάλη για εκπαίδευση στη Σχολή Επαγγελματιών Χειριστών Αεροσκαφών της Ολυμπιακής Αεροπλοΐας, αρχικά από τις 19.11.2001 έως τις 30.11.2003, για την απόκτηση πτυχίου χειριστή αεροπλάνων και, ακολούθως, από 14.2.2005 έως 26.2.2006 για την απόκτηση πτυχίου επαγγελματία χειριστή ελικοπτέρων. Εντωμεταξύ, προήχθη κατ' εκλογή στο βαθμό του Υποπυραγού γενικών υπηρεσιών και, εν συνεχεία, στο βαθμό του Πυραγού γενικών υπηρεσιών, κατά το κρίσιμο δε χρονικό διάστημα υπηρετούσε στο 12ο πυροσβεστικό σταθμό Αθηνών (Δ' Γραφείο Πυρασφάλειας). Με τις από 19.2.2010 και 8.3.2010 δύο αιτήσεις του ενώπιον του Αρχηγείου του Πυροσβεστικού Σώματος ο προσφεύγων ζήτησε να παραιτηθεί από την υπηρεσία λόγω θεμελιώσεως συνταξιοδοτικού δικαιώματος, οι αιτήσεις όμως αυτές απορρίφθηκαν με το 3/19.3.2010 πρακτικό του Κατωτέρου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος, με την αιτιολογία ότι ο προσφεύγων υποχρεούτο να παραμείνει στην υπηρεσία, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 25 του ν. 2800/2000, αφού δεν είχε συμπληρώσει την προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή υποχρεωτική δεκαετή παραμονή στο Πυροσβεστικό Σώμα μετά τη λήξη της εκπαίδευσής του στη Σχολή Επαγγελματιών Χειριστών Αεροσκαφών της Ολυμπιακής Αεροπλοΐας, για την απόκτηση των πτυχίων επαγγελματία χειριστή αεροπλάνων και επαγγελματία χειριστή ελικοπτέρων. Προσφυγή κατά του πρακτικού αυτού ενώπιον του Ανωτέρου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος απορρίφθηκε με το 11/21.6.2010 πρακτικό με την ίδια αιτιολογία. Κατά των ως άνω πρακτικών, ο προσφεύγων άσκησε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών την από 14.9.2010 αίτηση ακυρώσεως, η οποία απορρίφθηκε με την 2587/2015 απόφαση του εν λόγω δικαστηρίου. Μετά την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως και πριν από την έκδοση αποφάσεως του διοικητικού εφετείου, ο προσφεύγων επέδωσε, στις 22.10.2010, στον Πρόεδρο Πρωτοδικών Αθηνών δήλωση παραιτήσεως από τη θέση που κατείχε στο Πυροσβεστικό Σώμα προκειμένου να συμμετάσχει ως υποψήφιος σύμβουλος στις δημοτικές εκλογές της 7ης.11.2010 στο Δήμο Αγ. Δημητρίου με τον εκλογικό συνδυασμό «.....». Η δήλωση παραιτήσεως διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και, ακολούθως, στο Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος, του οποίου η Διεύθυνση Προσωπικού, με το .../5.11.2010 έγγραφο, γνωστοποίησε στο Πρωτοδικείο Αθηνών ότι ο προσφεύγων είχε ήδη υποβάλει, στις 19.2.2010, και άλλη αίτηση παραιτήσεως, η οποία δεν είχε γίνει δεκτή από τη Διοίκηση του Πυροσβεστικού Σώματος, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 10 του ν. 2800/2000, αυτός είχε υποχρέωση παραμονής στο Πυροσβεστικό Σώμα μέχρι το έτος 2016. Στις 9.11.2010, ο προσφεύγων παρουσιάστηκε στον 12ο πυροσβεστικό σταθμό Αθηνών και δήλωσε ότι δεν θα επανέλθει για εκτέλεση υπηρεσίας, λόγω υποβολής, μέσω του Πρωτοδικείου Αθηνών, της ως άνω δηλώσεως περί παραιτήσεώς του από την

υπηρεσία για να συμμετάσχει ως υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος στις εκλογές της 7ης.11.2010. Κατόπιν αυτών και ενόψει αναφορών που υπέβαλαν στη Δ/ση Πυροσβεστικών Υπηρεσιών ο Διοικητής και Υποδιοικητής του 12ου πυροσβεστικού σταθμού, Αντιπύραρχοι, και (βλ. τις 3755/15.11.2010 και/10.11.2010 αναφορές), σύμφωνα με τις οποίες ο προσφεύγων δεν εμφανίστηκε στην υπηρεσία από τις 8 έως τις 15.11.2010, με την 4990 .../15.11.2010 διαταγή της Περιφερειακής Διοίκησης Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Αττικής διετάχθη η διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης για την εξακρίβωση των συνθηκών της απουσίας του, η οποία ανετέθη στον Επιπυραγό, Σύμφωνα με το από 29.12.2010 σχετικό πόρισμα, ο ανωτέρω επιχείρησε να επικοινωνήσει με τον προσφεύγοντα, ο οποίος δεν προσήλθε να καταθέσει κατά τη διάρκεια της ΕΔΕ, παρότι κλητεύθηκε νομίμως δύο φορές, καλώντας επανειλημμένως στον αριθμό κινητής τηλεφωνίας που είχε δηλώσει στην υπηρεσία, η επικοινωνία όμως αυτή δεν κατέστη δυνατή, διότι πάντοτε η τηλεφωνική κλήση προωθείτο σε αυτόματο τηλεφωνητή. Μετά ταύτα, ο διενεργών τον έλεγχο διενήργησε έρευνα στον τηλεφωνικό κατάλογο, κατόπιν της οποίας κάλεσε τον προσφεύγοντα δύο φορές σε αριθμό σταθερής τηλεφωνίας που βρέθηκε καταχωρημένος στο όνομά του και επικοινωνώντας με τη σύζυγο και τον πατέρα του. Η μεν πρώτη δήλωσε ότι ο προσφεύγων απουσίαζε από την οικία του για πολλές ημέρες, ο δε δεύτερος ότι δεν είχε συναντήσει τον υιό του επί ενάμισυ τουλάχιστον μήνα, ενώ και οι δύο δήλωσαν ότι δεν γνώριζαν που βρίσκεται. Στο ίδιο πόρισμα εκτίθεται, μεταξύ άλλων, η μαρτυρία του διοικητή του 12ου πυροσβεστικού σταθμού ... , ο οποίος κατέθεσε ότι ο προσφεύγων μετά την εμφάνισή του, στις 9.11.2010, στον εν λόγω πυροσβεστικό σταθμό, ουδέποτε επικοινωνήσε με την υπηρεσία, αλλά ούτε και απαντούσε στις επανειλημμένες τηλεφωνικές κλήσεις και ότι κάθε προσπάθεια να επικοινωνήσει μαζί του απέβη άκαρπη. Ο διενεργήσας την έρευνα αφού έλαβε υπόψη, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 10 του ν. 2800/2000, ο προσφεύγων είχε υποχρέωση παραμονής στο Πυροσβεστικό Σώμα για δέκα έτη μετά τη λήξη της εκπαίδευσής του στη Σχολή Επαγγελματιών Χειριστών Αεροσκαφών της , δηλ. μέχρι το έτος 2016, καθώς και ότι από 8.11.2010 απουσίαζε από την εκτέλεση των καθηκόντων του, παρότι γνώριζε ότι η υποβληθείσα μέσω του Πρωτοδικείου Αθηνών δήλωση παραιτήσεώς του δεν είχε γίνει δεκτή από το Αρχηγείο του Πυροσβεστικού Σώματος, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απουσία του αυτή ήταν αυθαίρετη, ότι, ως εκ τούτου, είχε επιδείξει αντιπειθαρχική συμπεριφορά, απρεπή διαγωγή και ασέβεια προς την υπηρεσία και ότι οι πράξεις και παραλείψεις του μαρτυρούσαν υπάλληλο με έλλειψη υπηρεσιακής αγωγής και ευθύνης, ήταν ασυμβίβαστες με το αξίωμα του αξιωματικού και συνιστούσαν βαρύτατα πειθαρχικά παραπτώματα που ενέπιπταν στις διατάξεις των εδαφίων α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 17 του ΝΔ 343/69 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 62 παρ. 1 εδ. ιδ', κα', λζ' και μζ' του Κανονισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος (π.δ. 210/92). Για τους λόγους δε αυτούς, πρότεινε την παραπομπή του στο Ανακριτικό Συμβούλιο με το ερώτημα της αποτάξεως, καθώς και τον μη συνυπολογισμό των ημερών αυθαίρετης απουσίας του στη μισθοδοσία του, σύμφωνα με το άρθρο 74 παρ. 3 του π.δ/τος 210/1992. Κατόπιν αυτών, με την 7311 Φ.203.3/21.2.2011 απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, ο προσφεύγων παραπέμφθηκε ενώπιον του Πρωτοβαθμίου Ανακριτικού Συμβουλίου Αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος με το ερώτημα της αποτάξεως. Το Πρωτοβάθμιο Ανακριτικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρίαση του οποίου ο προσφεύγων δεν παρέστη, καίτοι κλητεύθηκε νομίμως, με την ήδη προσβαλλόμενη 1/15.3.2011 απόφασή του, δέχθηκε ότι αυτός απουσίαζε αυθαίρετα από την εκτέλεση των πυροσβεστικών του καθηκόντων, για τους εκτεθέντες στο πόρισμα της Ε.Δ.Ε. λόγους, και έκρινε αυτόν ένοχο για τη διάπραξη των πειθαρχικών αδικημάτων της απρεπούς διαγωγής και ασέβειας προς την υπηρεσία, τα οποία συνιστούσαν

βαρέα πειθαρχικά παραπτώματα περί την υπηρεσία και την πειθαρχία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 1 εδ. α' και β' του ν.δ./τος 343/1969, καθώς και της αδικαιολόγητης αποχής από την εκτέλεση των καθηκόντων, της παραμελήσεως του καθήκοντος και της παραβάσεως των απορρευουσών από τους νόμους, τους κανονισμούς και τις διαταγές της Υπηρεσίας υποχρεώσεών του, πράξεις που μαρτυρούσαν έλλειψη υπηρεσιακής αγωγής και ευθύνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 62 παρ. 1 εδ. ιδ', κα', λζ' και μζ' του π.δ/τος 210/1992 και του επέβαλε την ποινή της αποτάξεως από το Πυροσβεστικό Σώμα, επί πλέον δε και την υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεως υπέρ του Δημοσίου ίσης προς το γινόμενο του βασικού μισθού του κατεχόμενου βαθμού του επί τον αριθμό των υπολειπόμενων μηνών υποχρεωτικής παραμονής του στο Σώμα, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 683/1977 σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των άρθρων 5 του νόμου αυτού και 25 παρ. 10 του ν. 2800/2000. Η απόφαση αυτή μαζί με τη/15.4.2011 παραγγελία προς επίδοση του αρχηγού του Π.Σ. επιδόθηκαν στον προσφεύγοντα με θυροκόλληση στην οικία του. Στη συνέχεια, εκδόθηκε το από 10.8.2011 συμπροσβαλλόμενο π.δ./γμα (Γ' 665/8.9.2011), με το οποίο ο προσφεύγων αποτάχθηκε από τις τάξεις του Πυροσβεστικού Σώματος για τα ανωτέρω πειθαρχικά παραπτώματα. Τέλος, με την 31288/Φ.512/4/5.6.2012 απόφαση του Υπαρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος καταλογίσθηκε σε βάρος του προσφεύγοντος το ποσό των 53.678,67 ευρώ για την αποκατάσταση ισόποσης ζημίας που προκλήθηκε στο Ελληνικό Δημόσιο λόγω της αποτάξεώς του από το Πυροσβεστικό Σώμα πριν από τη συμπλήρωση δεκαετούς υποχρεωτικής παραμονής του σ' αυτό, κατ' εφαρμογή των προαναφερόμενων διατάξεων. Εξάλλου, με την .../28.5.2012 συνταξιοδοτική πράξη του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, όπως αυτή αναπροσαρμόστηκε με τη ../1.8.2012 πράξη του ιδίου, κανονίστηκε υπέρ του προσφεύγοντος μηνιαία σύνταξη για συνολική συντάξιμη πραγματική υπηρεσία 23 ετών, 10 μηνών και 11 ημερών.

15. Επειδή, με την υπό κρίση προσφυγή προβάλλεται ότι η ρύθμιση της παρ. 10 του άρθρου 25 του ν. 2800/2000 αντίκειται στα άρθρα 5 παρ. 1 και 22 παρ. 4 εδ. α' του Συντάγματος, 1 παρ. 2 του ν. 1426/1984 περί κυρώσεως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και 4 παρ. 2 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, καθόσον με αυτήν εισάγεται απόλυτος περιορισμός του δικαιώματος του προσφεύγοντος στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, στην οποία περιλαμβάνεται και το δικαίωμα στην εργασία και η ελευθερία επιλογής επαγγέλματος, χωρίς τούτο να δικαιολογείται από συγκεκριμένο λόγο δημοσίου συμφέροντος και χωρίς προηγούμενη στάθμιση των αντιτιθέμενων συμφερόντων των μερών. Επίσης προβάλλεται ότι ο απόλυτος αυτός περιορισμός, ο οποίος συμπληρώνεται και με την υποχρέωση καταβολής, κατά το άρθρο 10 του ν. 683/1977, αποζημιώσεως από τον αποχωρούντα πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου υποχρεωτικής παραμονής του στο Σώμα, προσβάλλει και την αρχή της αναλογικότητας. Κατά τους ειδικότερους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, ήδη από τον Ιανουάριο του 2010, κατόπιν αποφάσεως του Αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος, δεν τελούσε σε πτητική ενέργεια, αλλά υπηρετούσε ως Πυραγός γενικών καθηκόντων, γεγονός που αποδεικνύει ότι η ειδική εκπαίδευση που είχε λάβει, η οποία αποτελούσε, άλλωστε, και το δικαιολογητικό λόγο της υποχρεωτικής παραμονής του στο σώμα, δεν αξιοποιείτο πλέον από την υπηρεσία. Σύμφωνα, όμως, με όσα έγιναν δεκτά σε προηγούμενες σκέψεις, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο διότι, στην προκειμένη περίπτωση, ο προσφεύγων έλαβε μέρος οικειοθελώς στους προκηρυχθέντες διαγωνισμούς του Πυροσβεστικού Σώματος προκειμένου να εκπαιδευθεί στη Σχολή της Ολυμπιακής Αεροπλοΐας, ως επαγγελματίας χειριστής αεροπλάνων και εν συνεχεία ως επαγγελματίας χειριστής ελικοπτέρων, όπου φοίτησε δωρεάν, χωρίς να στερηθεί τους μισθούς και την

ασφαλιστική του κάλυψη, αναλαμβάνοντας έτσι την υποχρέωση να παραμείνει στην υπηρεσία επί δέκα έτη μετά τη λήξη της εκπαιδεύσεώς του, δεν μπορεί δε να υποστηριχθεί ότι αγνοούσε το εύρος των δεσμεύσεών του, όταν έκανε την επιλογή αυτή. Η υποχρέωση, άλλωστε, παραμονής, στην υπηρεσία των εκπαιδευθέντων στελεχών του Πυροσβεστικού Σώματος για ορισμένο χρονικό διάστημα δεν είναι απόλυτη, όπως αβασίμως υποστηρίζει ο προσφεύγων, αφού και για τα στελέχη αυτά ισχύει η γενική διάταξη του προεκτεθέντος άρθρου 6 του ν. 1339/1983, η οποία προβλέπει τη δυνατότητα αποχωρήσεώς τους πριν από τη συμπλήρωση της ελάχιστης διάρκειας της υποχρεωτικής παραμονής τους στο Σώμα, υπό τον όρο, πάντως, να έχουν συμπληρώσει τα 2/3 του χρόνου υποχρεωτικής υπηρεσίας και να καταβάλουν και στην περίπτωση αυτή αποζημίωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του ν. 683/1977. Συνεπώς ο προβαλλόμενος με την προσφυγή λόγος περί παραβιάσεως εν προκειμένω της αρχής της αναλογικότητας, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Εξάλλου, το ότι ο προσφεύγων κατά το τελευταίο διάστημα της υπηρεσίας του δεν τελούσε σε πτητική ενέργεια, αλλά είχε τεθεί σε ελαφρά υπηρεσία, οφείλετο, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, σε λόγους υγείας (βλ. τα από 23.9.2010 και 2.2.2011 έγγραφα του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη περί παραπομπής του προσφεύγοντος στην Πρωτοβάθμια Υγειονομική Επιτροπή), το γεγονός δε αυτό δεν μπορεί να ασκήσει επιρροή στην τήρηση ή μη από αυτόν των απορρυσών από την επίμαχη διάταξη του άρθρου 25 του ν. 2800/2000 υποχρεώσεων.

16. Επειδή, περαιτέρω, απορριπτέος τυγχάνει και ο λόγος ότι, κατά παράβαση της συνταγματικής αρχής της ισότητας, υφίσταται αδικαιολόγητη δυσμενής μεταχείριση των χειριστών εναερίων μέσων που έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση, έναντι εκείνων που υπηρετούν στο Πυροσβεστικό Σώμα και δεν έχουν εκπαιδευθεί, οι οποίοι δικαιούνται να αποχωρούν από την Υπηρεσία, εφόσον θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα, όπως εν προκειμένω και ο προσφεύγων, που, όπως προβάλλει, είχε συμπληρώσει τον απαιτούμενο για τη συνταξιοδότησή του χρόνο υπηρεσίας. Τούτο διότι, η αρχή της ισότητας, την οποία καθιερώνει το άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος, αποκλείει την εκδήλως άνιση μεταχείριση προσώπων που τελούν υπό τις αυτές ή παρόμοιες συνθήκες ή την αυθαίρετη εξομοίωση προσώπων που τελούν υπό ουσιωδώς διαφορετικές συνθήκες (ΣτΕ 380/2016, 2950/2015 κ.ά.), γεγονός που, προδήλως, δεν συμβαίνει εν προκειμένω, διότι μεταξύ των ανωτέρω δύο κατηγοριών υπαλλήλων δεν υπάρχει ταυτότητα ή ομοιότητα υπηρεσιακών συνθηκών. Εξάλλου, η επίκληση από τον προσφεύγοντα της περιπτώσεως συναδέλφου του που απολύθηκε από το Πυροσβεστικό Σώμα, ως ευδοκίμως τερματίσας τη σταδιοδρομία του, δηλ. λόγω μη ικανοποιητικής υπηρεσιακής αποδόσεως (βλ. άρθρ. 24 παρ. 7 του π.δ. 305/1992, όπως ισχύει), καίτοι δεν είχε εκπληρώσει την υποχρέωση παραμονής του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη, το Μάρτιο του 2008, της εκπαιδεύσεώς του, ως επαγγελματία χειριστή ελικοπτέρων, περί της οποίας προσκομίζει σχετικά στοιχεία, προβάλλεται πάντως αλυσιτελώς, εφόσον η οριστική απομάκρυνση του ανωτέρω έγινε εξαιτίας της ως άνω δυσμενούς κρίσεώς του.

17. Επειδή, στο άρθρο 19 του ν.δ. 343/1969 «περί βαθμού και καταστάσεως εν γένει των Αξιωματικών των Σωμάτων Ασφαλείας» (Α' 238) ορίζεται ότι «1. Αξιωματικός, μη έχων συμπληρωμένον τον προς σύνταξιν χρόνον, δικαιούται να υποβάλη παραίτησιν εκ του Σώματος. Η παραίτησις γίνεται δεκτή δια Βασιλικού Διατάγματος, εκδιδομένου προτάσει του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως εντός μηνός υπό της υποβολής ταύτης. 2..... 3. Εν καιρώ πολέμου ή επιστρατεύσεως γενικής ή μερικής απαγορεύεται η υποβολή και αποδοχή παραίτησεως, εν καιρώ δε ειρήνης είναι υποχρεωτική η αποδοχή της εκτός εάν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει την

κεκανονισμένην εκ του Στρατολογικού Νόμου υποχρέωσιν ή υπέχη δι' οιαδήποτε αιτίαν υποχρέωσιν υπηρεσίας επί ωρισμένον χρόνον. 4. . . . 5. . . . 6. Δια των διατάξεων του παρόντος άρθρου και των άρθρων 12-15 του παρόντος νόμου δεν τίγονται αι εκάστοτε ισχύουσαι διατάξεις των εκλογικών νόμων, όσον αφορά τους εκθέτοντας υποψηφιότητα αξιωματικούς. 7. . . .». Εξάλλου, στις παρ. 1 και 7 του άρθρου 14 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87/7.6.2010), με τις οποίες επαναλαμβάνεται η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 7 του ν. 3463/2006 "Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων" (Α' 114), προβλέπεται απόλυτο κώλυμα εκλογής σε αιρετό αξίωμα της τοπικής αυτοδιοικήσεως για τα πρόσωπα των περιπτώσεων α' έως και δ' της παραγράφου αυτής, μεταξύ των οποίων και για τους αξιωματικούς των ενόπλων δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας, εφόσον πριν από την ημέρα της ανακηρύξεως των υποψηφίων δεν παραιτηθούν από τη θέση τους (παρ. 1). Περαιτέρω, ορίζεται ότι «Το κώλυμα που προβλέπεται στις περιπτώσεις α' έως και δ' της παραγράφου 1 παύει να υπάρχει, αν τα πρόσωπα στα οποία συντρέχει παραιτηθούν από τη θέση τους πριν από την ημέρα της ανακηρύξεως των υποψηφίων. Η παραίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στον πρόεδρο πρωτοδικών, ο οποίος την υποβάλλει αμέσως στην αρχή που είναι αρμόδια να την αποδεχθεί. Η παραίτηση θεωρείται ότι γίνεται δεκτή από την επίδοσή της και δεν ανακαλείται. Ειδικές διατάξεις που απαγορεύουν την υποβολή ή την αποδοχή της παραίτησης των προσώπων που προβλέπει η παράγραφος 1 ή που περιορίζουν το δικαίωμά τους να παραιτηθούν ή την αρμοδιότητα της αρχής να αποδεχθεί την παραίτησή τους εξακολουθούν να ισχύουν. . . .» (παρ. 7). Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι, η καθιέρωση της δυνατότητας υποβολής υποψηφιότητας στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές εκ μέρους των κατηγοριών υπαλλήλων που μνημονεύονται στην ανωτέρω διάταξη, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και τα σώματα ασφαλείας, όπως το Πυροσβεστικό Σώμα, με την απλή υποβολή παραιτήσεως, η οποία θεωρείται ότι γίνεται αποδεκτή από την υποβολή της και η οποία αποβλέπει στη διευκόλυνση των ανωτέρω κατηγοριών προσώπων ως προς την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγεσθαι (πρβλ. ΣτΕ 1466/2004), παύει να ισχύει όταν ειδική διάταξη νόμου απαγορεύει την υποβολή της παραίτησεως ή περιορίζει το δικαίωμα αυτό (πρβλ. ΣτΕ 4440, 2879/1990, 4402/1988, 3081/1987). Τέτοια ειδική διάταξη είναι και η διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 25 του ν. 2800/2000, με την οποία καθιερώνεται θεμιτώς, κατά τα ήδη εκτεθέντα, η υποχρέωση των αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος να παραμείνουν στην υπηρεσία για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά την εκπαίδευσή τους και, συνεπώς, τα πρόσωπα αυτά δεν μπορούν να συμμετάσχουν, ως υποψήφιοι, στις εκλογές για την ανάδειξη των αιρετών οργάνων της τοπικής αυτοδιοικήσεως, παραιτούμενοι από το Σώμα πριν από την εκπλήρωση της υποχρέωσής αυτής. Συνεπώς, ο λόγος της προσφυγής ότι τα ζητήματα της παραίτησεως ρυθμίζονται αποκλειστικά από τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19 του π.δ./τος 343/1969, σύμφωνα με τις οποίες, κατά τον προσφεύγοντα, δεν υφίσταται κώλυμα παραίτησεως για τους εκθέτοντες υποψηφιότητα για συμμετοχή σε εκλογές αξιωματικούς, πριν από τη λήξη του χρόνου υποχρεωτικής υπηρεσίας, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

18. Επειδή, ο Κανονισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Πυροσβεστικού Σώματος (π.δ. 210/1992 - Α' 99) ορίζει, στο άρθρο 9 ότι «1. Οι υπάλληλοι του Πυροσβεστικού Σώματος, ως τακτικοί δημόσιοι πολιτικοί υπάλληλοι υπάγονται στις ειδικές διατάξεις του Σώματος και στις διατάξεις του παρόντος διατάγματος και εφαρμόζονται και σ' αυτούς όλες οι διατάξεις που ισχύουν για τους τακτικούς δημόσιους υπαλλήλους, εφ' όσον δεν καθορίζεται διαφορετικά στη νομοθεσία που ισχύει για το Πυροσβεστικό Σώμα. 2. Με τον γενικό όρο «υπάλληλοι του Πυροσβεστικού Σώματος» νοείται το

πυροσβεστικό προσωπικό και το πολιτικό προσωπικό 3. Το πυροσβεστικό προσωπικό περιλαμβάνει τους αξιωματικούς, πυρονόμους, υπαξιωματικούς και πυροσβέστες. 4 ». Περαιτέρω, στο άρθρο 61 του ίδιου Κανονισμού ορίζεται ότι: «1. Πειθαρχικό παράπτωμα αποτελεί κάθε υπαίτια και καταλογιστή παράβαση του υπηρεσιακού καθήκοντος, με πράξη ή παράλειψη. 2. Το υπηρεσιακό καθήκον προσδιορίζεται από τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους πυροσβεστικούς υπαλλήλους από τις ισχύουσες διατάξεις νόμων, διαταγμάτων, αποφάσεων και τις διαταγές της Υπηρεσίας, καθώς και από την εντός και εκτός υπηρεσίας διαγωγή, που οφείλει να τηρεί ο πυροσβεστικός υπάλληλος», στο άρθρο 62 ότι: «1. Πειθαρχικά παραπτώματα, ανεξάρτητα από το αξιόποινο ή όχι αυτών, είναι τα παρακάτω ενδεικτικά αναφερόμενα: α. . . . ιδ. Η χωρίς άδεια ή αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων τους. ιε. . . . κα. Η παραμέληση καθήκοντος. κβ. . . . λζ. Κάθε πράξη ή παράλειψη που είναι αντίθετη προς την εντιμότητα, την ευθύτητα, την ειλικρίνεια και τα χρηστά ήθη ή μαρτυρεί έλλειψη υπηρεσιακής αγωγής και ευθύνης. λη. . . . μζ. Κάθε παράβαση υποχρέωσης που απορρέει από τους νόμους, τους κανονισμούς και τις διαταγές της Υπηρεσίας. . . . 2. . . .» και στο άρθρο 63 ότι: «1. Στο πυροσβεστικό προσωπικό επιβάλλονται οι ακόλουθες πειθαρχικές ποινές , . . . α. . . . β. . . . γ. . . . δ. Αργία με πρόσκαιρη παύση. ε. Αργία με απόλυση. στ. Απόταξη. 2. . . . 3. Οι αργίες και η απόταξη είναι ανώτερες πειθαρχικές ποινές. Τα παραπτώματα, η διαδικασία βεβαίωσής τους και η διαδικασία επιβολής των ποινών αυτών στο πυροσβεστικό προσωπικό, καθορίζονται στις διατάξεις των Ν.Δ. 343/69 και 935/71, όπως τροποποιήθηκαν μεταγενέστερα. 4. Οι κατώτερες πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται στο πυροσβεστικό προσωπικό για παραπτώματα του προηγούμενου άρθρου εφόσον αυτά λόγω της βαρύτητας, του τρόπου και των συνθηκών τέλεσης, δεν επισύρουν την επιβολή ανώτερης πειθαρχικής ποινής κατά τους ορισμούς των διατάξεων των Ν.Δ. 343/1969 και 935/1971.....». Τέλος, στην παράγραφο 5 του άρθρου 72 του Κανονισμού αυτού ορίζεται ότι: «Για το πειθαρχικό παράπτωμα που διαπιστώνεται και καταλογίζεται η ποινή που πρέπει να επιβληθεί και η επιμέτρηση αυτής προσδιορίζονται: α. Από τη βαρύτητα του παραπτώματος και ιδιαίτερα από την επίδραση που είχε αυτό στην εύρυθμη λειτουργία της Υπηρεσίας. β. Από το βαθμό, το χρόνο υπηρεσίας, το χαρακτήρα, την προηγούμενη διαγωγή και την επαγγελματική απόδοση του υπαλλήλου. γ. Από τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες διαπράχθηκε και γενικά τις επικρατούσες συνθήκες κατά το χρόνο της τέλεσής του. δ. Από τη μορφή υπαιτιότητας (δόλος ή αμέλεια) και σε περίπτωση που διαπράχθηκε από αμέλεια, το βαθμό αυτής.». Εξάλλου, το ν.δ. 343/1969 ορίζει στο άρθρο 16 ότι: «1. Η απόταξις είναι οριστική αποβολή εκ του σώματος του αξιωματικού επανερχομένου εις τον ιδιωτικόν βίον και ανεπιδέκτου όντος ν` ανακληθή εις ενέργειαν. 2. . . .», στο άρθρο 17 ότι «1. Αξιωματικός παντός βαθμού, τελών εν ενεργεία, . . . , ανεξαρτήτως χρόνου υπηρεσίας, παραπέμπεται με το ερώτημα της αποτάξεως εκ του σώματος, ένεκα των εξής αιτιών: α) Δι' απρεπή διαγωγή κατ' επανάληψιν επιδειχθείσαν ή δια βαρείαν απρέπειαν και ασέβειαν. β) Δια βαρέα παραπτώματα περί την υπηρεσίαν ή την πειθαρχίαν. . . . γ) δ)» και στο άρθρο 18 ότι «1. Αξιωματικός τίθεται εις απόταξιν δια Βασιλικού Διατάγματος, εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού Δημοσίας Τάξεως κατόπιν συμφώνου αποφάσεως ανακριτικού συμβουλίου, εις ο παραπέμπεται υπό του αυτού Υπουργού. 2. Οι ούτως αποτασσόμενοι αξιωματικοί διαγράφονται της δυνάμεως του σώματος, μετά 15νθήμερον από της δημοσιεύσεως του Διατάγματος εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.... .».

19. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πειθαρχική απόφαση είναι μη νόμιμη και ακυρωτέα, διότι είναι πλημμελής και ανεπαρκώς αιτιολογημένη, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να ελεγχθεί αν η επιβληθείσα από το πειθαρχικό όργανο ποινή είναι

ανάλογη της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος, αλλά και αν είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις των αρχών της αναλογικότητας, της προσφορότητας και της νομιμότητας. Ο λόγος όμως αυτός προβάλλεται αλυσιτελώς, δεδομένου ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας, όταν δικάζει επί προσφυγής, εξετάζει την υπόθεση εξ υπαρχής κατά το νόμο και την ουσία, έχει δε την εξουσία να προβαίνει σε νέα εκτίμηση και αξιολόγηση του αποδεικτικού υλικού και των στοιχείων του φακέλου, εκτός αν δεσμεύεται να δεχθεί την ύπαρξη πραγματικού γεγονότος όπως διαπιστώθηκε από αμετάκλητη ποινική απόφαση (ΣτΕ 2589/2013, 1923/2013, 1795/2012 κ.ά.).

20. Επειδή, τέλος, απαραδέκτως προβάλλονται και αναπτύσσονται εκτενώς με την υπό κρίση προσφυγή λόγοι που αφορούν το δικαίωμα του προσφεύγοντος να παραιτηθεί, επειδή ήδη κατά το χρόνο εκείνο θεμελιώνει συνταξιοδοτικό δικαίωμα, αφού το ζήτημα αυτό, πέραν του ότι δεν άπτεται της προκειμένης διαφοράς, η οποία προέκυψε λόγω της παραίτησής του προσφεύγοντος προκειμένου να συμμετάσχει ως υποψήφιος στις δημοτικές εκλογές, έχει ήδη επιλυθεί και αμετακλήτως με την μνημονευθείσα 2587/2015 απορριπτική απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, κατόπιν αιτήσεως ακυρώσεως κατά των, επίσης απορριπτικών των σχετικών αιτήσεών του, 3/19.3.2010 και 11/21.6.2010 πρακτικών του Κατωτέρου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος αφενός και του Ανωτέρου Συμβουλίου του Πυροσβεστικού Σώματος αφετέρου. Κατά το μέρος, άλλωστε, που οι λόγοι της προσφυγής αναφέρονται και σε αποστέρηση της συντάξεως του προσφεύγοντος στηρίζονται πάντως και σε εσφαλμένη εκδοχή, αφού, κατά τα προεκτεθέντα, ο προσφεύγων έχει ήδη συνταξιοδοτηθεί με την/28.5.2012 πράξη του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

21. Επειδή, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπ' όψιν το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, κρίνει ότι ο προσφεύγων απουσίαζε πράγματι αυθαιρέτως από την υπηρεσία του από 8.11.2010, γεγονός άλλωστε που ο ίδιος δεν αρνείται και, συνεπώς, ότι υπέπεσε στα αποδοθέντα σ' αυτόν πειθαρχικά αδικήματα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 παρ. 1 εδ. α' και β' του ν.δ./τος 343/1969, σε συνδυασμό και με τις διατάξεις του άρθρου 62 παρ. 1 εδ. ιδ', κα', λζ' και μζ' του π.δ/τος 210/1992. Εν όψει δε της εν γένει συμπεριφοράς του και της βαρύτητας των ανωτέρω πειθαρχικών αδικημάτων προσήκουσα παρίσταται η πειθαρχική ποινή της αποτάξεως που του επιβλήθηκε και με την προσβαλλόμενη απόφαση του Πρωτοβαθμίου Ανακριτικού Συμβουλίου Αξιωματικών του Πυροσβεστικού Σώματος, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την υπό κρίση προσφυγή είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Κατ' ακολουθία, νομίμως εκδόθηκε, εν συνεχεία, σε εκτέλεση της αποφάσεως αυτής, το προσβαλλόμενο με τη συνεκδικαζόμενη αίτηση ακυρώσεως π.δ/μα περί αποτάξεώς του από το Πυροσβεστικό Σώμα. Εξάλλου, ενόψει της πρόωρης αποχωρήσεως του προσφεύγοντος από την Υπηρεσία, νομίμως, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις σκέψεις 11-13, επιβλήθηκε σ' αυτόν με την ίδια απόφαση και η υποχρέωση καταβολής αποζημιώσεως υπέρ του Δημοσίου ίσης προς το γινόμενο του βασικού μισθού του κατεχόμενου βαθμού του επί τον αριθμό των υπολειπόμενων μηνών υποχρεωτικής παραμονής του στο Σώμα, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 683/1977.

22. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη προσφυγή και η συνεκδικαζόμενη αίτηση ακυρώσεως.

Δ ι ά τ α ύ τ α

Απορρίπτει την προσφυγή και την αίτηση ακυρώσεως.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στον προσφεύγοντα - αιτούντα τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου που ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 13 Δεκεμβρίου 2016 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 16ης Μαρτίου 2017.

Η Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος

Ο Γραμματέας

Αικ. Σακελλαροπούλου

Ν. Βασιλόπουλος

P.K.